

Yo‘il kitobi va Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlar jamoati — O‘n to‘qqizinchi raqam

Jeff Pippenger

2025-12-25

O‘n to‘qqizinchi raqam

Yahudo qabilasining Arsloni — Isoning bir nomidir; bu nom Masihning O‘zining bashoratli Kalomini muhrlash va so‘ngra uni muhrdan ochishdagi ishini ta’kidlaydi. Vahiy kitobining beshinchi bobida Yahudo qabilasining Arsloni, ya’ni Dovudning ildizi ham bo‘lgan Zot, kitobni ochish uchun g‘olib keldi. Dovudning “ildizi” Yessay edi, Yessayning ildizi Foras edi, uning ildizi Yahudo edi, uning ildizi Yoqub edi, uning ildizi Ishoq edi, uning ildizi esa Ibrohim edi. Dovudning yoki Yessayning ildizi, Yahudo qabilasining Arsloni bilan bog‘liq holda tilga olinganda, Alfa va Omega bo‘lgan boshlanish va tugash tamoyillarini ta’kidlaydi. Iso Masihning Vahiyi Vahiy kitobining birinchi bobida muhrdan ochilganda, Uning fe‘l-atvorining asosiy sifati shuki, U Alfa va Omegadir. U kim ekanligi, Yahudo qabilasining Arsloni muhrlagan bashoratlarni U vaqti kelganini belgilaganida muhrdan ochish uchun qo‘llanadigan tamoyilning o‘zidir.

Xudoning bashoratli Kalomining muhrdan yechilishi, Uning O‘z irodasiga ko‘ra uyg‘onishlarni yuzaga keltirish uchun Kalomining qudratini ishga solayotganida, Xudoning najot ishining bir unsuridir. Opa White aytadiki, Doniyor va Vahiy kitoblari yaxshiroq tushunilganda, oramizda buyuk bir uyg‘onish namoyon bo‘ladi. Xudoning bashoratli Kalomining nuri Unga ma’qul bo‘lgan tarzda uyg‘onish va islohotni yuzaga keltiradi.

Opa Uayt so‘nggi kunlarga nazar tashlar ekan, keyingi kunlarda Xudoning xalqi orasida yuz beradigan ulkan islohotni nazarda tutadi. Muqaddas tarixdagi barcha uyg‘onishlar va islohotlar Xudoning Kalomidan kelib chiqqan bo‘lib, o‘sha muqaddas davrlarning har biri yakshanba qonunidan sal oldin boshlanadigan so‘nggi buyuk uyg‘onish va islohotga ishora qilgan. Bu uyg‘onishlar Xudoning Kalomining muhrdan ochilishi natijasida yuzaga keladi. Yetti momaqaldir, xuddi Daniel kitobi o‘n ikkinchi bobda muhrlanganidek, muhrlab qo‘yilgan edi.

Tarqalish davrining 1260 ramzi bilan bog‘liq bo‘lgan bashoratiy xususiyatlarini qo‘llaganimizda, Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida Muso va Ilyos uch yarim kun davomida ko‘chada o‘lik holda yotganini ko‘ramiz. O‘n sakkizinchi oyatga kelib, Xudoning g‘azabi vaqti yetib kelgan bo‘ladi. Muso va Ilyos inson uchun berilgan sinov muddatining yakunlanishi arafasidagi Xudoning xalqini ifodalaydi. Ular Iso xochga mixlangan joy — Sado‘m va Misr ko‘chalarida 1260 ramziy kun davomida tarqatib yuborilgan bo‘ladilar.

Muso va Ilyosga uchinchi oyatdan boshlab, ular ko‘chada o‘ldiriladigan yettinchi oyatgacha bo‘lgan oraliqda o‘z guvohliklarini berish qudrati berildi. Yuhanno ikkinchi oyatda ma’badni o‘lchashni tugatdi, so‘ng Muso va Ilyosga qanor kiyimlariga burkangan holda o‘z guvohliklarini berish qudrati berildi. Ilyos va Musoning xabari 1844-yilda Filadelfiyalik Millerit Adventizmga berildi, va 1863-yilda kelib, ularning ovozlari avloddan-avlodga o‘tib keladigan urf-odatlar va

an'analar ostiga ko'mildi. Ularga "qanor" kiyimiga burkangan holda uch yarim yil davomida o'z guvohliklarini berish qudrati berildi; bu "qanor" 1863-yildan keyin tobora kuchayib borayotgan zulmatning ramzidir.

Opa-singil Uaytning yetti momaqalldiroqni birinchi va ikkinchi farishtalarning voqealarini ifodalovchi deb bergan ta'rifini satr ustiga satr usulida qo'llaganimizda, biz bir farishtaning xabar bilan tushib kelishi bilan boshlanadigan bir tarixni shakllantiramiz; biroq satr ustiga satr tarzida, u farishta ham birinchi, ham ikkinchi farishtadir. Ulardan biri 1840-yil 11-avgustda oyog'ining birini quruqlik ustiga va bir oyog'ini dengiz ustiga qo'ydi, boshqasi esa 1844-yil 19-apreldagi umidsizlik paytida yetib keldi.

Har bir parallel tarixdagi keyingi yo'l belgisi Habakkukning lavhalari bilan bog'liq bo'lgan Xudoning qo'lidir. Birinchi farishta bilan 1843-yilgi jadval tayyorlandi, biroq ayrim hisoblarda xato bor edi. Ikkinchi farishta bilan Xudoning qo'li Habakkukning lavhalarining bir yo'l belgisidir; bu U xatodan O'z qo'lini tortib olganida ifodalanagan. U O'z qo'lini tortib olganida, xabar 1844-yil 22-oktabrdagi ko'ngilsizlikdan sal oldin, Exeter lager yig'inidagi o'z cho'qqisiga qadar bosqichma-bosqich rivojlandi.

Ikki chiziq butunjahon xabarini belgilaydi, chunki kelib tushgan farishta bir oyog'ini quruqlikka va bir oyog'ini dengizga qo'yadi, va ilhom bizga bu butunjahon xabarini ifodalashini ma'lum qiladi. Farishta, shuningdek, o'n bokira haqidagi masaldagi kechikish vaqtining boshlanishini ham belgilaydi. Bu birinchi yo'l-belgisida biz Xudoning qo'li yolg'onni yuzaga keltirayotganini ham ko'ramiz. 1844-yil 19-aprelda, bashoriy ma'noda, vahiy go'yo yolg'on so'zlagandek ko'rindi, ammo sabr qilganlar kutdilar va vahiy kechiksa-da, u yolg'on so'zlamadi. Ammo biz barpo etayotgan chiziq boshlanganda, birinchi umidsizlikdagi yolg'on birinchi yo'l-belgisining bir xususiyati sifatida qayd etiladi.

Shunda Xudoning qo'lining belgisi va Xabaquqning lavhalari Xudoning bir xatoni yopib turishini, so'ng esa O'z qo'lini o'sha xatodan olib tashlashini ko'rsatadi. Milleritlar tarixida bu xatoga Xudo 1842 yil may oyida, jadval bosib chiqarilganda, yo'l qo'ydi; keyinchalik esa 1843 yil tugagach, bu xato namoyon bo'ldi, biroq undan ancha keyin Rabbiy raqamlardagi xatodan O'z qo'lini oldi. Bu xato 1842 yil may oyidan to birinchi umidsizlikdan keyingi bir muddatgacha davom etdi. Birinchi farishta uchun Xudoning qo'li va Xabaquqning lavhalari 1842 yil may oyida belgilangan, ammo ikkinchi farishta tarixida Uning qo'lini olib tashlashi birinchi umidsizlikdan ko'p o'tmay sodir bo'ladi.

Bu "qo'l" yo'lko'rsatkichini bashoratli davr sifatida belgilaydi. Bu shunday bir davrki, Uning qo'li xatoni yopib turishi bilan boshlanadi, so'ngra Uning qo'li xatodan olib tashlanishi bilan nihoyasiga yetadi. Uning qo'li bilan yopish va ochish davri Yahudo qabilasining Arsloni bashoratli nurni muhrlab, so'ngra muhrini ochishdagi ishining bir tasviridir. U haqiqatni yopdi, keyin esa ayni o'sha haqiqatni — asl nurga zid bo'lmagan boshqa bir nurda — ochib berdi. U buni Milleriylarning Yarim tun nidosining uyg'onishi va islohotini yuzaga keltirish uchun qildi.

Farishtaning kelishi bilan boshlangan taraddud davri Uning qo'li olib tashlanganida nihoyasiga yetdi; shu tariqa, «yettinchi oy harakati»ni boshlab bergan bashoratli nur muhrdan yechildi. Bu

harakat Exeter lager yig'inida Yarim Tun Nidosi xabariga olib keldi; u yerda xabar buyuk hafsalasi pir bo'lishdagi yopiq eshik voqeasigacha to'liqlar misoli kuchayib bordi. Xudoning O'z Kalomining muhrdan yechilishi orqali namoyon bo'lgan qudrati tobora kuchayib boruvchi uyg'onish va islohotni yuzaga keltirdi.

1863 yilda Laodikiyalik Milleriyalar harakatiga Iordandan o'tish taqiqlandi va Ilyos hamda Musoni toshbo'ron qilganliklari uchun sahroga tayinlandilar. Uilyam Millerning xabari Ilyosning xabari edi, va Millerning asosiy xabari Musoning "yetti vaqt"i edi. "Yetti vaqt"ni rad etish Musoni o'ldirish edi, va Miller tomonidan bayon etilgan asosiy haqiqatni rad etish Ilyosni o'ldirish edi. 1863 yilda xabarchi ham, xabar ham ko'chada o'ldirildi, va o'sha paytdan boshlab ularni topishning yagona yo'li Yeremiyoning qadimiy yo'llaridagi qabrlarini izlash bo'ldi. Ular ko'chada o'lik yotardilar — ya'ni ular tiriltirilguncha. Ular "o'z tartibida oshkor qilinadigan" "yetti momaqaldiroqning kelajak voqealari" takrorlanganda — bir yuz qirq to'rt mingliklar tarixida — tiriltiriladilar.

Birinchi farishtaning tarixi ikkinchi farishtaning tarixi ustiga qo'yilganda, bashoriy tuzilma Masihning qo'lini kuzatib borish uchun bir tayanch nuqtasini hosil qiladi; bu esa Yarim tun nidosining yo'li uzra tushgan nurdur. Yarim tun nidosining asl nuri yo'lni yoritadi va yo'l bo'ylab yuqoriga yetaklaydigan nur Uning "ulug'vor o'ng qo'li"ning nuridir.

"Men o'zimni nur bilan qurshalgan va yerdan tobora balandroq ko'tarilayotgandek his qildim. Men dunyoda advent xalqini ko'rish uchun o'girildim, ammo ularni topa olmadim. Shunda bir ovoz menga dedi: «Yana qara, va biroz balandroqqa qara». Shunda men ko'zlarimni ko'tardim va dunyodan ancha yuqorida barpo etilgan to'g'ri va tor bir yo'lni ko'rdim. Bu yo'lda advent xalqi yo'lining narigi uchida joylashgan shaharga qarab borayotgan edi. Yo'lining boshida ularning orqasiga yorqin bir nur o'rnatilgan edi; farishta menga bu nur «yarim tun nidosi» ekanini aytdi. Bu nur butun yo'l bo'ylab porlab turar va ular qoqilib ketmasliklari uchun oyoqlariga yorug'lik berar edi."

"Agar ular ko'zlarini o'zlarining oldilarida bo'lib, ularni shaharga boshlab borayotgan Isoga qattiq tikib turganlarida, ular xavfsiz edilar. Ammo ko'p o'tmay ba'zilar charchab qoldilar va: "Shahar juda uzoqda ekan, biz esa unga bundan oldinroq kirib bo'lishni kutgan edik", dedilar. Shunda Iso O'zining ulug'vor o'ng qo'lini ko'tarib, ularga dalda berar edi; Uning qo'lidan adventchilar jamoasi ustida hilpirab turgan bir nur chiqardi, va ular: "Alleluia!" deb qichqirdilar. Boshqalari esa ortlaridagi nurni shoshqaloqlik bilan inkor etdilar va bizni bunchalik uzoqqa boshlab chiqqan Zot Xudo emas edi, dedilar. Ularning ortidagi nur so'ndi, oyoqlari mutlaq zulmat ichida qoldi, va ular qoqilib, mo'ljalidan hamda Isodan ko'zdan yo'qotib, yo'ldan pastdagi qorong'i va yovuz dunyoga qulab tushdilar." Ellen G. White'ning Christian Experience and Teachings, 57.

Masih O'zining ulug'vor qo'lini ko'targanida, U O'zining "qo'li"ni O'z xalqini yo'naltirish ishining ramzi sifatida qo'llamoqda. Biz ikkinchi farishtaning kelishini 1840-yil 11-avgustda tushib kelgan birinchi farishta bilan birlashtirganimizda, har ikkala farishtaning ham o'z qo'llarida bir xabar bo'lganini ko'ramiz.

“Menga butun osmon yer yuzida davom etayotgan ishga qanday qiziqish bilan qarayotganini ko‘rsatildi. Iso qudratli bir farishta yer aholisi oldiga tushib, ularni Uning ikkinchi bor zohir bo‘lishiga tayyorlanishga ogohlantirishni topshirdi. Farishta osmondagi Isoning huzuridan chiqib ketar ekan, uning oldidan nihoyatda yorqin va ulug‘vor bir nur borardi. Menga aytilniki, uning vazifasi yerni o‘z ulug‘vorligi bilan yoritish va insonni Xudoning kelayotgan g‘azabidan ogohlantirish edi. ...”

“Yana bir qudratli farishta yerga tushish uchun yuborildi. Iso uning qo‘liga bir bitikni berdi, va u yerga kelgach: «Bobil yiqildi, yiqildi», deb nido qildi. Shunda men umidsizlikka tushganlarning yana ko‘zlarini osmonga qaratib, o‘z Rabbilarining zohir bo‘lishini imon va umid bilan kutayotganlarini ko‘rdim. Ammo ko‘plar go‘yo uxlayotgandek, karaxt bir holatda qolayotgandek tuyuldi; shunga qaramay, men ularning yuzlarida chuqur qayg‘u izlarini ko‘ra oldim. Umidsizlikka tushganlar Muqaddas Yozuvlardan ular kutish davrida ekanliklarini va vahiyni amalga oshirishini sabr bilan kutishlari kerakligini ko‘rdilar. Ularni 1843-yilda o‘z Rabbilarini kutishga undagan o‘sha dalillar, Uni 1844-yilda kutishlariga ham olib keldi. Ammo men ko‘rdimki, ko‘pchilik 1843-yilda ularning imonini ajratib turgan o‘sha g‘ayratga ega emas edi. Ularning umidsizligi imonlarini so‘ndirdi”. Early Writings, 246, 247.

Har ikkala farishta birgalikda bitta ramzni tashkil etuvchi uch farishtadan biridir; shu bois, ular ifoda etadigan xabar nuqtayi nazaridan o‘zaro muvofiqdirlar, garchi ularning har biri o‘ziga xos alohida xabarni ifoda etsa ham. Har ikkala farishtaning qo‘lida sinovni ifodalovchi “yozuv” bor. “Birinci va ikkinchi farishtalar” uchinchi farishta bilan “parallel ravishda borishi kerak.”

“Xudo Vahiy 14-bobdagi xabarlariga bashoratlar qatorida o‘z o‘rnini bergan, va ularning ishi bu yer tarixining yakunigacha to‘xtamasligi kerak. Birinchi va ikkinchi farishtaning xabarlari hali ham bu zamon uchun haqiqatdir va ular bundan keyin keladigani bilan yonma-yon davom etishi lozim. Uchinchi farishta o‘z ogohlantirishini baland ovoz bilan e‘lon qiladi. «Bulardan keyin, — dedi Yuhanno, — men osmondan tushib kelayotgan, buyuk qudratga ega boshqa bir farishtani ko‘rdim, va yer uning ulug‘vorligidan yorishdi». Bu yoritilishda uchala xabarning ham nuri birlashadi.” The 1888 Materials, 803, 804.

Oqsoqol Uayt uchinchi farishtani Vahiyni o‘n sakkizinchi bobi farishtasi sifatida aniqlaydi va birinchi hamda ikkinchi farishtalar Vahiyni o‘n sakkizinchi bobidagi uchinchi farishta bilan ifodalangan bashoratli tarixga parallel tarzda borishi lozimligini ko‘rsatadi. Shunday qilib, u birinchi farishtaning 1840-yil 11-avgustdagi tushishini 9/11 bilan muvofiqlashtiradi hamda Vahiyni o‘n sakkizinchi bobi farishtasi “uchinchi farishta” ekanini ko‘rsatadi. Uchinchi farishta uchalasining oxirgisi bo‘lib, birinchisi tomonidan timsollangan; shu sababli Oqsoqol Uayt bizga birinchi farishtaning missiyasi Vahiyni o‘n sakkizinchi bobi farishtasining missiyasi bilan aynan bir xil bo‘lganini bildiradi, chunki har ikkala farishtaning missiyasi ham “yer yuzini o‘zining ulug‘vorligi bilan yoritish” edi.

“Yetti momaqaldiroq” birinchi va ikkinchi farishtalar tarixidagi voqealarning chegaralab ko‘rsatilgan tartibini ifodalaydi; bu voqealar uchinchi farishta tarixida yana takrorlanadi. Ilhom shunga yo‘naltirganki, biz bu tarixlarni “satr ustiga satr” tarzida uyg‘unlashtirganimizda, birinchi farishtaning 1840-yildagi tushishi Uning 9/11 dagi tushishi bilan mos keladi. Bu ikki guvoh bilan

birga yeyilishi lozim bo'lgan sinov xabarini aniqlab beradi va hafsalasi pir bo'lishni birinchi yo'l belgisi bilan uyg'unlashtiradi.

“Yetti momaqaldiroq” umidsizlik bilan boshlanib, undan-da kattaroq umidsizlik bilan yakunlanadigan bashoratli davrni ifodalaydi.

Birinchi farishtaning tushishi haqidagi bashoratli chiziq ikkinchi farishtaning kelishi bilan muvofiqlashtirilganda, u “haqiqatning tuzilmasi”ni hosil qiladi. Haqiqat uch bosqich sifatida ta'riflanadi; bunda birinchi va oxirgi bosqich aynan bir xil bo'lib, o'rta bosqich isyonni ifodalaydi. Birinchi ikki farishtani ushbu tuzilishga muvofiqlashtirish, birinchi va ikkinchi farishtalardan tashkil topgan bir tuzilmani hosil qiladi; bu Vahiy o'n sakkizinchi bobdagi uchinchi farishtani namoyon etadi, va Vahiy o'n sakkizinchi bobdagi uchinchi farishta ham birinchi, ham ikkinchi farishtalarning birikmasidir.

Vahiy 18-bobning uchinchi farishtasi ikki ovozdan tashkil topgan. Birinchi ovoz 11-sentabr voqealarida Nyu-Yorkdagi binolar qulaganida bajo bo'ldi, to'rtinchi oyatdagi ikkinchi ovoz esa Yakshanba qonunidir. 11-sentabrdan to Yakshanba qonunigacha bo'lgan davr ichida Vahiy 18-bobning uchinchi farishtasi birinchi va ikkinchi farishtalarning qo'shilmasini ifodalaydi. Holat shunday ekan, o'sha ikki farishtaning tarixidan “satr ustiga satr” tarzida Vahiy 18-bobdagi uchinchi farishtaning tarixini ifodalash uchun foydalanish — birinchi va ikkinchi farishtani birinchi va ikkinchi farishta bilan muvofiqlashtirish demakdir.

Ikki farishta birinchi hafsalasi pir bo'lish nuqtasiga keladi; va har ikkala farishta ham payg'ambarlik jihatidan o'zaro bog'liq bo'lib, ikkalasida ham sinov xabari farishtaning qo'lidadir. Keyin chiziqda ifodalangan yo'l belgisi Xabaquqning lavhalaridir; bu esa bevosita Xudoning qo'li bilan bog'liqdir. Birinchi farishta chizig'ida 1843 yil jadvali 1842 yil may oyida tayyorlanadi, ikkinchi farishta chizig'ida esa hech qanday jadval bo'lmagan. Jadval ikkinchi farishtaning kelishi bilan o'z nihoyasiga yetgan edi. Ikkinchi farishta chizig'idagi Xabaquq lavhasi yo'l belgisi — 1843 yil jadvalidagi sonlardagi xatodan Xudoning qo'lini olib tashlashdir.

Uning qo'li birinchi farishtaning yo'l belgisi ichidagi bir xatoni yopdi, va ayni o'sha yo'l belgisining o'zida, ikkinchi farishta chizig'ida Uning qo'li olib tashlandi. Shunday qilib, birinchi va ikkinchi farishtaning parallel chiziqlaridagi Habakkukning lavhalari yo'l belgisi ikki bosqichni ifodalaydi. Birinchi bosqichda Uning qo'li bir xatoni yopadi, va Habakkukning lavhalari yo'l belgisi davrining oxirida U O'z qo'lini olib tashlaydi. Kechikish vaqti ikkinchi farishtaning kelishi bilan boshlandi va kechikish vaqti Uning qo'li olib tashlanishidan boshlab, bosqichma-bosqich yakunlanadi. Habakkukning lavhalari yo'l belgisi boshida Masihning qo'li va oxirida ham Uning qo'li bilan belgilangan vaqt davrini ifodalaydi.

Ikki qo'l birinchi umidsizlikda belgilangan bo'lib, ikkalasida ham qabul qilinib, yeyilishi lozim bo'lgan sinov xabari bor. So'ngra asosiy haqiqatlarni ifodalovchi bashoratli vaqt davri boshlanadi; u Xudoning qo'li bilan yopilishdan boshlanib, Uning qo'li bilan ochilish bilan yakunlanadi. Keyingi yo'l belgisi Exeter lager yig'ini bo'lib, unda yarim tunda yangragan faryod Masihning qo'lga ergashib Eng Muqaddas Joyga kiradiganlarni ajratib, poklaydi.

Masih Eng Muqaddas Xonaga kirganida, U qo‘lini osmonga ko‘tarib, endi vaqt bo‘lmasligiga qasam ichdi. U ayni damda uchinchi farishtaning tarixida takrorlanayotgan birinchi ikki farishtaning tarixini ifodalovchi “yetti momaqaldiroq”ni muhrlab qo‘ygan edi. U “yetti momaqaldiroq”ni, xuddi Daniel kitobining o‘n ikkinchi bobidagi bashoratlarni muhrlagani kabi, muhrlab qo‘ydi. Danielning o‘n ikkinchi bobida, uch ramziy vaqt davrining birinchisida, Masih ikkala qo‘lini osmonga ko‘tarib, Xudoning xalqining tarqatib yuborilishi nihoyasiga yetganda, “hayratga sabab bo‘ladigan kishilar”ga aylanganlar poklanib, nazr sifatida yuksaltirilishini e‘lon qiladi. Biz hozir ko‘rib chiqayotgan birinchi va ikkinchi farishtalarning tuzilishi, ramziy ma’noda, har bir bosqichda Xudoning qo‘lini namoyon etadi.

U haqiqatni qoplaganda, umidsizlik yuzaga keladi, va U O‘z qo‘lini olib tashlaganda, nur paydo bo‘ladi; va bu nur Yarim tunda yangragan faryod xabarining nuridir. Birinchi umidsizlikdan buyuk Umidsizlikkacha bo‘lgan yo‘l alpha va omega imzosini o‘zida mujassam etadi va haqiqat tuzilmasi ichida bayon etiladi. Boshlanish oxirni ifodalaydi, va ikki umidsizlik orasidagi yo‘l belgisi Xabakkukning lavhalarining muhrlanishi va muhrdan yechilishining ta’sirini tasvirlaydi; bu esa Yeremiyoning qadimiy yo‘llarining muhrdan yechilishidir va yakunlangan ma’bad barcha tog‘lardan yuksaltirib ko‘tariladigan Yakshanba qonunidan oldin ma’bad bunyod etiladigan poydevorni ifodalaydi. Haqiqat kalomidagi o‘rta yo‘l belgisi isyonni ifodalaydi, va bug‘doy bilan begona o‘tlarning yakuniy ajralishi orqali tasvirlangan tarixda nodon bokiralarning isyonini namoyon qiladi.

Habakkukning lavhalaridagi yo‘l belgisi bilan ifodalangan isyon taraqqiy etuvchi sifatida tasvirlanadi, chunki u bitta yo‘l belgisi emas, balki Xudoning qo‘li bilan ifodalangan aniq belgilangan boshi va oxiriga ega bo‘lgan bir davrdir. Xudoning qo‘li birinchi umidsizlikda ikki martadir, chunki ikkita farishta bor va ularning har ikkisi ham qo‘lida bir xabar tutadi. Isyonning keyingi yo‘l belgisi boshlanish va tugash qo‘liga ega, shuning uchun uning payg‘ambarlik xususiyatlari ichida ham ikki qo‘l mavjud. Buyuk umidsizlikning uchinchi yo‘l belgisi Masihning O‘z qo‘lini ko‘tarib, osmonga qasam ichishini aynan yetti momaqaldiroq muhrlab qo‘yilgan o‘sha parchada ko‘rsatadi; xuddi Doniyorning o‘n ikkinchi bobida bo‘lgani kabi. Farishta hozir biz ko‘rib chiqayotgan dastlabki ikki farishtaning payg‘ambarlik tuzilmasining oxirini belgilagan ayni nuqtada, U payg‘ambarlik vaqtining tatbiqini yakunlaydi va O‘zini Doniyor kitobidagi parallel parchaga joylashtiradi; u yerda U bir qo‘lini emas, balki ikkala qo‘lini ko‘tarmoqda.

Doniyorning o‘n ikkinchi bobida oxirgi kunlarda muhrdan ochiladigan uchta bashoratli davr bor, chunki bu — oxirgi kunlarda Xudoning xalqining boshiga keladigan narsadir. Doniyorning yakuniy, cho‘qqi vahiyida tilga olingan birinchi narsa shuki, Xudoning qoldiq xalqini ifodalovchi Doniyor ham narsani, ham vahiyni tushungan edi. Doniyor tomonidan qayd etilgan oxirgi narsa esa shundan iboratki, bilimning ortishi Yahudo qabilasining Sheri tomonidan tushunadiganlar sifatida ajralib turadigan Xudoning xalqi orasida so‘nggi uyg‘onish va islohotni yuzaga keltirish uchun qo‘llanildi. U O‘z xalqini muhrlash ishini Doniyor o‘n ikkinchi bobdagi “uch davr”ning muhrdan ochilishi bilan bog‘liq holda Vahiy kitobidagi “yetti momaqaldiroq”ni muhrdan ochish orqali amalga oshiradi.

Iso Xudoning xalqining qudratini tarqatib yuborishning uch yarim bashoratli kuni oxirida barcha “mo‘jizalar” tamom bo‘lishini bildirganida, U Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida bayon etilgan ko‘chalardagi uch yarim kunlik o‘lim nihoyasiga yetgan 2023-yil iyul oyini ko‘rsatmoqda. Endi mo‘jizalar yakshanba qonunidan oldin tamom bo‘lar edi. U 2023-yil iyulini bir emas, balki ikkala qo‘lini ham ko‘tarish orqali belgiladi. Shu tariqa U kutish vaqtining nihoyasini belgiladi, xuddi Millerchilar tarixidagi xatodan O‘z qo‘lini tortib olganidek. Birinchi hafsalasi pir bo‘lish 2020-yil 18-iyulda, Millerchilarning birinchi hafsalasi pir bo‘lishi bilan timsollangani kabi, sodir bo‘ldi; va kutish vaqti U 2023-yil iyulida O‘zining qoldiq xalqini to‘plash uchun qo‘lini ikkinchi bor uzatguniga qadar boshlandi va davom etdi.

Birinchi umidsizlik Xudoning qo‘li bir xatoni yopib turgani bilan ifodalanadi; bu xato milleritlar uchun 1844-yil 22-oktabr o‘rniga 1843-yilni belgilash edi. O‘sha umidsizlik o‘n ikkinchi bobning o‘n ikkinchi oyatida ifodalangan. Birinchi umidsizlik Uning qo‘li xatoni yopib turgani bilan ifodalanadi va birinchi umidsizlikka kelgan milleritlar orqali timsollashtirilgan edi. O‘n ikkinchi oyatdagi so‘z — “yetib keladi”. 1335 ga qadar kutadigan va unga “yetib keladigan” kishi baxtlidir; 1844-yil 19-apreldagi umidsizlikka “yetib keladigan” kishi baxtlidir. “Yetib keladi” deb tarjima qilingan so‘zning ma’nosi “tegmoq”dir. Milleritlar o‘zlarining birinchi umidsizligini 1843-yil 1844-yilga tegganida boshdan kechirdilar. Doniyorning o‘n ikkinchi bobidagi o‘n ikkinchi oyat 1844-yil 19-apreldagi birinchi umidsizlikni ham, ammo bundan ham bevositaroq tarzda 2020-yil 18-iyuldagi birinchi umidsizlikni ko‘rsatadi.

Oxir zamonda, bilim ortib, bug‘doy bilan begona o‘tning yakuniy ajratilishini amalga oshiradigan va o‘sha paytda muhrdan yechiladigan uch davr orasidagi birinchi bashoriy davr hamda so‘nggi bashoriy davr ayni bir bashoriy davrdir; shu tariqa bu holat bir yuz qirq to‘rt mingni muhrlaydigan bashoriy nurning muhrdan yechilishini aniqlab beradi.

Yettinchi oyatning birinchi davri — 2023-yil iyulida Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi uch yarim kunning sochilishi nihoyasiga yetishidir; o‘n ikkinchi oyatdagi davr esa ayni o‘sha sochilishning 2020-yil 18-iyuldagi boshlanishidir. Alfa va Omega Doniyor o‘n ikkinchi bobda yetti momaqaldir oq tarixini 2020-yil 18-iyuldagi umidsizlikdan boshlanib, uch yarim ramziy kun o‘tib 2023-yil iyulida tugaydigan tarix sifatida belgilagan edi. Shuningdek, nihoyatda muhim jihat shuki, Alfa va Omega yakuniy kutish vaqtining boshlanishi va tugashini belgilaganida, U osmon sari bir qo‘lini emas, balki ikkala qo‘lini ham ko‘tardi va abadulabad tirik Zot nomi bilan qasam ichdi.

Inson O‘g‘li bo‘lgan Xudoning O‘g‘li Ota bilan qasam ichmoqda — aynan Xudoning ahd xalqi haqidagi voqeaning cho‘qqisi boshlangan joyda; Masih avval Abramni bir va‘da bilan chaqirgan, so‘ngra esa o‘sha va‘dani qasam bilan tasdiqlagan edi. Oyoq kiyimlaringni yech, sen muqaddas zamin ustidasan!

Uch bashoratli davrning o‘rta harfi, o‘n birinchi oyatdagi 1290 yil ichida ifodalangan, Abram va Pavlusning ahd vaqtiga oid 430 yillik bashoratining omega darajasidagi bajo bo‘lishidan kam narsa emas. Millerchilar tushunchasi asosida yondashilgan bu oyat, avvalo papalik uchun o‘ttiz yillik tayyorgarlik davrini, so‘ng esa uning ortidan keladigan 1260 yillik papalik ta‘qibini ko‘rsatdi. Abramning 430 yili ma‘lum bir xalqdagi qullik va ozodlikni ifodalaydi; shu bilan birga, dastlabki

o'ttiz yil Rabbiyning Abram bilan ahdga kirishini ifodalaydi. Ruhoniylar uchun o'ttiz yillik tayyorgarlik 1989 yilda, oxirzamon vaqtida boshlandi, va bu o'ttiz yil Yakshanba qonunida yakun topadi; o'sha paytda oyat vayronagarchilikning jirkanchligi o'rnatilishini ko'rsatadi, va shundan so'ng u Xudoning xalqini 1260 ramziy yil davomida ta'qib qiladi; bu Vahiy o'n uchinchi bobdagi Yuhanning 42 ramziy oyiga muvofiq keladi.

Bir yuz qirq to'rt mingning islohot harakati 1989-yilda boshlandi, o'shanda Rabbiy yakshanba qonunidan boshlanadigan yarim tun inqirozi davrida xizmat qilish uchun bir ruhoniylilikni tayyorlash ishini boshladi. Alfa va Omega Hiddekel suvlari ustida turib, ikkala qo'lini ham osmonga ko'tardi va 2020-yil 18-iyuldan 2023-yil iyuligacha bo'lgan sochilib ketish nihoyasiga yetganda, Masihning O'z ilohiyligini insoniyat bilan birlashtirish ishiga oid mo'jizalar tugallanishiga qasam ichdi.

Bu, yetti momaqaldiroq qatori ichidagi o'ninchi bobning ayni o'sha bayonidir, chunki U nafaqat o'sha yerda vaqtning bashoratli tatbiqini yakunladi, balki yettinchi karnay sadosi yangraydigan kunlarda Xudoning siri nihoyasiga yetishini ham ko'rsatdi. Doniyor o'n ikkinchi bobdagi parallel parcha shuni ko'rsatadiki, 2023 yil iyulida tarqalish tugaganida, Masihning ikkala parallel parchada ham qo'lini ko'tarib qasam ichishi bilan bir vaqtda sodir bo'lgan yettinchi karnay sadosi orqali ifodalanganidek, Xudoning xalqini muhrlash ishining tugallanishi ham nihoyasiga yetgan bo'lur edi.

Doniyorning o'n ikkinchi bobidagi uch qavatli xabarning birinchi bashoriy davri bilan oxirgi bashoriy davri alfa va omega imzosiga egadir. Yettinchi oyatning birinchi davri aynan o'sha davrning oxirini aniqlab beradi; o'n ikkinchi oyat esa o'sha davrning boshlanishini belgilaydi. Yettinchi va o'n ikkinchi oyatlarning o'rtasida 1989-yildagi oxirzamon tarixidan sinov muddatining yopilishigacha bo'lgan tarix tasvirlangan. Yettinchi oyatdagi alfa davrining va o'n ikkinchi oyatdagi omega tarixining o'rtasida insoniyatning Yakshanba qonunidan Mixail o'rnidan turgunicha bo'lgan so'nggi isyonni tasvirlangan; va bu aynan Mixail o'rnidan turadigan o'sha bobning o'zida tasvirlangandir.

O'rta davrdagi isyon, avvalo, isyonning tashqi tarixidir, biroq dastlabki o'ttiz yil keyingi 1260 yillik davrda ifodalangan tashqi kuchlar bilan bevosita to'qnashuvda bo'lgan ruhoniylarning tayyorlanishining ichki tarixidir.

O'rta davr ibroniy alifbosining o'n uchinchi harfi isyonini ifodalaydi va u, sinov muddati hali davom etar ekan, yer sayyorasida buyuk kurashning yakuniy jangini tasvirlagani uchun, ichki jihat bilan qo'shilib ketadi. Uning tashqi va ichki uyg'unligi, shuningdek, Hiddekel daryosi hamda Alpha va Omega imzosini ham o'zida mujassam etgan va haqiqat tuzilishi ustiga qurilgan uch bob orqali ifodalangan Doniyorning so'nggi vahiyining xabaridir. Birinchi va oxirgi bob Xudoning xalqining muhrlanishiga bag'ishlangan bo'lib, ular abadiy porlaydigan yulduzlar sifatida tasvirlanadi. Isyon haqidagi o'rta bob ayni tarixni o'n birinchi oyatda ifodalangan holda 1290 yil bilan aynanlashtiradi, bu esa ayni shu tuzilmaning o'rta oyatidir.

Masih O'z qo'lidan payg'ambarlik tuzilmasi ichida foydalanganda, bu ko'p haqiqatlarni ifodalaydi, ammo bu, shuningdek, U O'z xalqini boshlab borayotgan yo'lni ham ifodalaydi. Iso

Masihning vahiyi 2023-yil iyul oyida muhrdan yechila boshladi. O'sha muhrdan yechilish yetti momaqaldironqning muhrdan yechilishini hamda o'n ikkinchi bobda ifodalangan Doniyor xabarini ham o'z ichiga oladi. Muhrdan yechilish 1989-yilda boshlangan va yakshanba qonuni bilan yakunlanadigan qirqinchi oyatning yashirin tarixida sodir bo'ladi. O'sha tarixda Xudoning xalqi muhrlanadi, va ular Muqaddas Ruhning yog'dirilishi orqali muhrlanadi. Muqaddas Ruhning yakuniy yog'dirilishi Vahiyning sakkizinchi bobida aniqlab ko'rsatilgan bo'lib, u yerda u yettinchi, demakki, yakuniy muhr sifatida ifodalangan. Yahudo qabilasining Arsloni beshinchi bobda yetti muhr bilan muhrlangan kitobni ochish uchun g'olib chiqdi.

Oltinchi muhr oltinchi bobning oxirida bir savolni ko'tardi: gunoh uchun shafolat endi mavjud bo'lmaydigan davrda kim bardosh bera oladi?

Chunki Uning g'azabining buyuk kuni keldi; va kim tura oladi? Vahiy 6:17.

Keyingi bob, yoki aytish mumkinki, keyingi oyat, Yakshanba qonuni inqirozi davrida Xudoning shohligiga yig'ilgan bir yuz qirq to'rt mingning muhrlanishini va ulkan olomonni tanishtiradi. Bir yuz qirq to'rt ming oltinchi muhr savolining javobidir. Ular yettinchi bobda tasvirlanganidan so'ng, sakkizinchi bob yettinchi va yakuniy muhrning yechib olinayotganini ko'rsatadi.

Va u yettinchi muhrni ochganida, osmonda qariyb yarim soat sukut bo'ldi. Va men Xudo huzurida turgan yetti farishtani ko'rdim; ularga yetti karnay berildi. Va boshqa bir farishta kelib, qurbongoh yonida turdi; uning qo'lida oltin tutatqi idishi bor edi; va unga ko'p tutatqi berildi, toki uni barcha azizlarning ibodatlari bilan birga taxt oldidagi oltin qurbongoh ustiga taqdim etsin. Va tutatqining tutuni, azizlarning ibodatlari bilan birga, farishtaning qo'lidan Xudo huzuriga ko'tarildi.

Va farishta buhurdonni oldi, uni qurbongohning olovi bilan to'ldirdi-da, yerga otdi; shunda ovozlari, momaqaldironqlar, chaqmoqlar va zilzila yuz berdi. Vahiy 8:1-5.

Oq ko'rinishida ifodalangan, Ishayo kitobining oltinchi bobida tasvirlangan va Opa Uayt poklanish ramzi deb ta'riflagan "olov" qurbongohdan olinib, yerga tashlanadi. Hosil bayramidagi osmondan tushgan "olov" "olov tillari" sifatida ifodalangan edi. "Olov" — Ahd Elchisi Levining o'g'illarini poklash uchun ishlatadigan narsadir.

“Uning qo'lida sovuruvchi kuragi bor; U o'z xirmonini batamom tozalab, bug'doyini omboriga yig'adi.” Matto 3:12. Bu poklanish davrlaridan biri edi. Haqiqat so'zlari orqali somon bug'doydan ajratilayotgan edi. Tanbehni qabul qilish uchun haddan tashqari mag'rur va o'zini oqlovchi, kamtarlik hayotini qabul qilish uchun esa dunyoni ortiqcha sevuvchi bo'lganlari sababli, ko'plar Isodan yuz o'girdilar. Hozir ham ko'plar ayni shu ishni qilmoqdalar. Bugun qalblar Kafarnahumdagi sinagogada bo'lgan o'sha shogirdlar singari sinovdan o'tkazilmoqda. Haqiqat yurakka yetkazilganda, ular o'z hayotlari Xudoning irodasiga muvofiq emasligini ko'radilar. Ular o'zlarida to'la bir o'zgarish zarurligini ko'radilar; ammo ular o'zini inkor etuvchi bu ishni zimmasiga olishga rozi bo'lmaydilar. Shu bois gunohlari fosh etilganda g'azablanadilar. Ular, shogirdlar Isodan norozi bo'lib ketganlari kabi, 'Bu qattiq so'z ekan; buni kim eshita oladi?' deb g'udranib, ranjib ketadilar.” The Desire of Ages, 392.

Olov Ilyosning qurbonligi ustiga tushgan narsa bo‘lganidek, Gido‘nning farishtaga keltirgan qurbonligi ustiga ham tushgan edi. Poklanishning “olovi” — Xudoning Kalomidir, chunki muqaddas qilinmoq — Uning Kalomi bilan poklanmoqdir. Yettinchi muhr ochilganda yerga tashlanadigan “olov”, oxirgi kunlarda muhrdan ochiladigan bashoratli xabarning quvvat bilan ta’minlanishini bildiradi; bu esa yettinchi karnay sadosi yangrayotgan paytda, yetti momaqaldiroq bilan ifodalangan voqealarning yakuniy va mukammal bajo bo‘lishi chog‘ida hamda keyingi kunlarga muhrlab qo‘yilgan Doniyor o‘n ikkidagi uch bashoratli davr bilan tasdiqlangan holda yuz beradi.

Insoniyatning sinov muddati yakunlanishidan sal oldin muhrdan ochiladigan Iso Masihning Vahiyi — yetti momaqaldiroqning muhrdan ochilishini, yettinchi muhrning olib tashlanishini, Doniyor o‘n ikkinchi bobning muhrdan ochilishini hamda Doniyor o‘n birinchi bobining qirqinchi oyatidagi yashirin tarixning muhrdan ochilishini o‘z ichiga oladi; aynan o‘sha tarixda farishta zig‘ir kiyimdagi Zotdan bu ajoyibotlarning oxiri nima bo‘lishini so‘ragan edi.

Zig‘ir matodan kiyingan Zot javob berib dedi: “2023-yilning iyul oyidagi kechikish vaqtining yakuniga yetganingizda, siz bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishi tarixiga yetib kelgansiz.”

U yana shuni aytdiki — Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi uch yarim ramziy kunning oxirida, Doniyor kitobidan olingan bir bashoratli xabar, 1798-yildagi oxirzamonga xos davr orqali ramziy tarzda ko‘rsatilganidek, muhrdan yechilur. O‘shanda, uch yarim ramziy kunning oxirida muhrdan yechiladigan haqiqat, aynan Doniyor kitobidagi Doniyor kitobining muhrlanishi va muhrdan yechilishini aniqlab beruvchi hamda ta’riflovchi to‘qqiz oyatda joylashgan bo‘lur.

Keyingi maqolada bu masalalarni davom ettiramiz.

“Masih bu yerga kelganida, avloddan-avlodga o‘tib kelgan an‘analar hamda Muqaddas Bitiklarning insoniy talqini odamlardan Isodagi haqiqatni yashirib qo‘ygan edi. Haqiqat an‘analar uyumi ostida ko‘milib qolgan edi. Muqaddas jildlarning ruhiy ma‘nosi yo‘qolgan edi; chunki odamlar o‘zlarining imonsizligi bilan samoviy xazinaning eshigini berkitib qo‘ygan edilar. Zulmat yerni qoplagan, qalin zulmat esa xalqlarni bosgan edi. Haqiqat osmondan yerga nazar tashladi; ammo hech qayerda ilohiy muhr zohir bo‘lmadi. O‘lim kafanidek bir zulmat butun yer yuzini qoplab oldi.

“Lekin Yahudo qabilasining Arsloni g‘olib keldi. U ilohiy ta’limot kitobini yopib turgan muhrni ochdi. Dunyoga sof, hech bir aralashmasiz haqiqatga nazar tashlashga ijozat berildi. Zulmatni ortga surish va xatoni bartaraf etish uchun Haqiqatning O‘zi pastga tushdi. Osmondan dunyoga keladigan har bir insonni yoritishi kerak bo‘lgan nur bilan bir Muallim yuborildi. Bashoratning ishonchli kalomini bilishga chanqoq bo‘lib izlayotgan erkaklar va ayollar bor edi, va u kelganida, u qorong‘i joyda porlayotgan bir nur kabi bo‘ldi.” Spalding Magan, 58.

“Ulamolar va farziylar Muqaddas Yozuvlarni sharhlashga da’vo qilar edilar, biroq ularni o‘z g‘oyalari va an‘analariga muvofiq ravishda sharhlar edilar. Ularning urf-odatlar va hikmatli qoidalari tobora talabchanroq bo‘lib bordi. Muqaddas Kalom o‘zining ruhiy ma‘nosida xalq uchun go‘yo muhrlangan, ularning anglashiga yopiq bir kitobga aylandi.” Signs of the Times,

May 17, 1905.